

En natt i flyktinglägret

DET TORKADE BLODSPÅRET börjar ett hundratals meter från en av moskéerna och leder vidare in i de trånga gränderna i i al-Faria, ett palestinskt flyktingläger norr om Nablus. De ger ett makabert vittnesbörd om 21-åriga Ibrahim Sirhans sista minuter i livet. En tidig morgon i mitten av juli sköts han i benet av israeliska soldater och förblödde till döds. Av blodfläckarna i dammet går det att utläsa hur han vacklade gatan fram med avsliten pulsåder, och var han kollapsade i en pöl av blod. Därifrån är blodet smetat över gatan i ett brett släppspår – två flickor kom till den halvt medvetslöse Ibrahims undsättning och hjälptes åt att dra honom, tills de fick hjälp av en man från lägret, Abu Nidal, som lyfte upp Ibrahim och bar honom hem till sig. Droppspåren visar hur den blödande Ibrahim hängde i mannens armar.

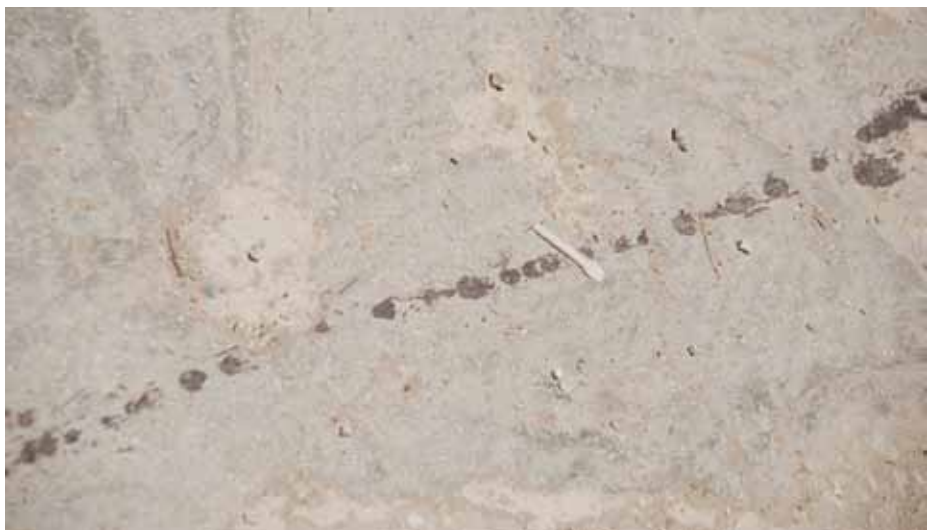
Abu Nidals familj ringde genast efter en ambulans, och till Ibrahims föräldrar. De israeliska soldaterna hann emellertid före. De hade följt efter pojken och hade nu kommit för att arresteras honom, trots att han inte längre visade några livstecken. Medan de höll på att förbinda såret anlände den palestinska ambulansen som förde Ibrahim till sjukhuset i Nablus. Han hade emellertid förlorat alltför mycket blod och dog under återupplivningsförsöken.

IBRAHIM SIRHAN STUDERADE matematik och vetenskap på An-Najah-universitetet i Nablus men hade tvingats ta ett sabbatsår för att ge sina tre bröder en chans att studera. Hans föräldrar hade inte råd att låta alla sina barn studera på samma gång, så Ibrahim arbetade inom jordbruket i väntan på att kunna påbörja sitt tredje år på universitetet.

Sin sista dag i livet hjälpte Ibrahim till i familjens lilla livsmedelsbutik. Hans pappa skulle åka på pilgrimsfärd till Mecka tidigt på morgonen tillsammans med några kvinnliga släktingar. Ibrahim skulle ta hand om butiken under hans frånvaro. Därför jobbade han till sent på kvällen och gick sedan direkt till sängs. I vanliga fall brukade han gå till ungdomscentret och spela fotboll eller basket.

Atef Abu Elrab och Omar Abu Hassan poserar mot väggen i det före detta israeliska fängelset i al-Faria.

Blodspåret i al-Faria.

Omar Abu Hassan, som ansvarar för att stänga centret på kvällen, minns hur Ibrahim och de andra pojkarna alltid brukade protestera då han kom för att släcka ned.

– Det var alltid samma visa: låt oss spela tio minuter till!, minns han med ett leende.

Han gav som vanligt pojkarna lite extra tid. Då han slutligen stängde idrottsanläggningen hörde han hundarna skälla.

– Jag gick genast hem. Jag visste att

det inte skulle bli en lugn natt. Hundarna känner lukten av vapnen.

På morgonen väcktes Omar av att moskén ropade ut namnet på en ny *shahid* – Ibrahim Sirhan.

ISRAELS OCKUPATION HAR ända från början karaktäriserats av ett brutalt förtryck. En massiv militär närvaro på de palestinska områdena har alltid betraktats som en förutsättning för att

Foto: Carlin Ormestad

Foto: Carlin Ormestad

Foto: Catrin Ormestad

de för att ha kastat sten. Men enligt Atef var det egentliga skälet att den israeliska militären ville värva honom som kol-laborator. Underrättelseagenterna som förhörde honom brukade säga: du blir kvar här tills du dör eller börjar samar-beta. Atef tillbringade tre månader och tjugo dagar i fängelset innan hans advo-kat lyckades få honom frisläppt genom att visa att han i själva verket redan hade varit fängslad vid det tillfälle då han på-stods han kastat sten.

Omar och Atef går tysta över det som förut var fängelsegården. De visar hur de ställdes upp mot en mur och lämnades att stå där i timmar i den stekande solen. Vissa fångar fördrev tiden med att karva in sina namn och hembyar i väggen. Den vittrade kalkbeläggningen är full av ara-biska inristningar.

ATEF VAR EGENTLIGEN inte religiös men i fängelset brukade han be. Israellerna var tvungna att respektera fångarnas reli-gion, och eftersom muslimer ber sittande på knä gav det en chans till vila.

– Vi ber egentligen bara fem gånger om dagen men jag bad kanske femton ..., säger Atef med ett skratt.

Förhållandena i fängelset var mycket svåra. Cellerna var små, smutsiga och överfulla, och fångarna kunde inte räkna med mer än två toalettbesök om dagen. De tilläts inga besök från anhöriga och fick sällan veta vad de anklagades för.

Bakom en mur i ett avskilt hörn av går-den brukade fångarna hissas upp och för-höras hängande. En annan tortyrmetod var att beröva dem sömn. Atef tvingades att hålla sig på fötterna, nio dygn i streck. Fångvaktarna höll honom vaken genom att utsätta honom för misshandel och binda honom i plågsamma ställningar.

Tortyr var fram till 1999 lagligt i Israel – åtminstone i den form som kallas ”moderat fysisk påtryckning”. Det innebar bland annat att fångar kunde berövas sömn under flera dagar, bindas till exempel på en låg, framåtlutande stol, få en stinkande säck dragen över huvudet, utsättas för extrem hetta eller kyla, våldsamma skakningar eller psy-kologisk press, till exempel hot mot fa-miljemedlemmar. Sedan United Nations Committee Against Torture slagit fast att detta var ett brott mot den tortyrkonven-tion som Israel skrivit under bestämde den Högsta domstolen att detta förfarande måste upphöra. Men enligt Public Committee Against Torture in Israel och

Ibrahim Sirhans pappa Omar under sin sons martyraffisch.

hålla befolkningen i schack, förhindra terrorattacker och skydda de israeliska bosättningarna på Västbanken. Enligt Palestinian Centre for Human Rights arresterades 600 000 palestinier under de första tjugo åren av ockupationen. Uppskattningsvis en femtedel av den pales-tinska befolkningen på Västbanken och i Gaza har suttit i israeliskt fängelse.

Ungdomscentret i al-Faria var till för inte så länge sedan en plats dit de unga männen i lägret fördes bakbundna och med ögonbindlar. Fram till 1993 var det ett israeliskt fängelse. De prydliga små

kontoren där det administrativa arbetet sköts var fängelseceller. De flesta av män-nen som idag jobbar på ungdomscentret har förut varit där som fångar.

– Det var de värsta dagarna i mitt liv, säger Omars vän Atef Abu Elrab, fält-arbetare på det israeliska informations-centret B'tselem, och tittar in i ett av rummen där han torterades. Där står i dag ett bordtennisbord.

BÅDE OMAR OCH Atef arresterades under den första Intifadan, upproret, precis som så många andra unga män anklaga-

andra människorättsorganisationer har tortyren fortsatt efter 1999. Israel använder också fångarna som "gisslan". Den nuvarande regeringen har tagit ifrån dem vissa rättigheter, till exempel möjligheten att studera och få familjebesök, som påtryckning i förhandlingar med den palestinska myndigheten.

Det finns i dag runt 11 000 palestinska fångar i israeliska fängelser, av vilka flera hundra sitter i administrativ förvaring, vilket innebär att de hålls utan rättegång.

Israel lämnade al-Fariafängelset i samband med Osloavtalet, då palestinerna fick utökad kontroll över delar av Västbanken. Dessa återockuperades under den andra Intifadan, men nu har den militära närvaron återigen minskat. 2005 drog Israel tillbaka sina soldater från Gaza men har fortsatt att göra stora militäroperationer där. Operation Gjutet bly vintern 2008–2009 krävde cirka 1 500 liv. Totalt har cirka 7 500 palestinier i Gaza och på Västbanken dödats sedan den andra Intifadan. Och trots det utökade samarbetet med den palestinska myndighetens säkerhetsstyrkor fortsätter den israeliska armén att göra nattliga räder i städerna

och flyktinglägren på Västbanken.

Ibrahim Sirhan hade just avslutat morgonbönen och var på väg hem tillsammans med sin kusin Usama då en patrull israeliska soldater plötsligt dök upp. Ibrahim var inte politiskt aktiv och hade aldrig varit efterlyst. Ibrahim började springa, och soldaterna sköt honom i benet – men inte förrän de frågat Usama vem Ibrahim var. Detta är en källa till bitterhet för hans sörjande föräldrar.

– Om de visste vem han var, och att det inte var honom de letade efter – varför sköt de honom då? frågar hans mamma Razmiya retoriskt. Den israeliska armén hävdar att Ibrahim skulle varna den efterlyste mannen som soldaterna kommit för att arresteras men det avfärdar familjen som befängt.

– Hur skulle vi kunna veta varför armén kommer hit, eller vem de letar efter? frågar Usama.

Mannen som israelerna letade efter satt i alla händelser redan i fängelse – den palestinska myndighetens. Men kanske ville Ibrahim berätta för sina vänner att soldaterna var i lägret och att de måste vara försiktiga. Kanske blev han bara

rädd. Kanske var han inte lika "street smart" som de andra unga männen i al-Faria. Ibrahim var född och uppvuxen i Saudiarabien och kom inte till Västbanken förrän han var elva och hade därför inte "lärt sig" ockupationen från barnben. Det är åtminstone något som hans familj grubblar på när de försöker få rättsida på den tragedi som drabbat dem.

De var redan vakna och höll på att packa inför resan till Mecka då deras son blödande släpade sig fram genom de mörka gränderna. De hörde inte skottet men fick samtalet från Abu Nidals familj kort efter det att han skjutits. Razmiya ville genast springa dit men hennes make Omar hindrade henne. Det var alltför farligt att röra sig ute medan soldaterna var där. Men så snart israelerna lämnat lägret skyndade hon till grannarna och blev förfärad då hon fick syn på allt blod. Ibrahim hade redan förts till sjukhuset, så Razmiya tog med sig hans blodindränkta jeans hem och började packa upp väskorna igen. I stället för att åka på sin pilgrimsfärd till Mecka fick hon och maken Omar begrava en av sina söner.

Catrin Ormestad

Foto: Anna Wester